

กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย

วุฒิสภา

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (กรณีภัยหนาว)

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ตามที่กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ประกาศเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ ว่าประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ฤดูหนาวตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๒ เนื่องจากอุณหภูมิต่ำสุดบริเวณประเทศไทยตอนบนจะลดลงอยู่ในเกณฑ์อากาศหนาวเย็นเกือบทั่วไปอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมบริเวณประเทศไทยในระดับล่างที่มีความสูงประมาณ ๑๐๐ เมตร ถึงประมาณ ๓,๕๐๐ เมตร ได้เปลี่ยนเป็นลมตะวันออกเฉียงเหนือหรือลมตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนลมระดับบน ที่ความสูงประมาณ ๕,๐๐๐ เมตรขึ้นไปได้เปลี่ยนเป็นลมฝ่ายตะวันตก รวมทั้งปริมาณและการกระจายของฝนบริเวณประเทศไทยตอนบนลดลงอย่างต่อเนื่อง สำหรับภาคใต้ยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่นต่อไป ซึ่งฤดูหนาวของประเทศไทยจะอยู่ช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

ตั้งแต่ต้นเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นมา ประเทศไทยได้ประสบกับสภาวะอากาศเย็น อากาศหนาวและอากาศหนาวจัดซึ่งจากประกาศและพยากรณ์อากาศของกรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยภาพรวมของสภาวะอากาศสรุปได้ว่าภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในบางพื้นที่อากาศหนาวถึงหนาวจัด อุณหภูมิต่ำสุด ๘ - ๑๕ องศาเซลเซียส ส่วนยอดดอยและยอดภู อากาศหนาวจัดกับมีน้ำค้างแข็งบางพื้นที่ อุณหภูมิต่ำสุด ๑ - ๘ องศาเซลเซียส สำหรับภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีอากาศเย็นถึงหนาว อุณหภูมิต่ำสุด ๑๔ - ๒๑ องศาเซลเซียส

จากสภาวะอากาศที่หนาวถึงหนาวจัดทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน หลายประการ อาทิ เกิดปัญหาด้านสุขภาพทำให้เจ็บป่วยเป็นโรคไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ ปอดบวม เป็นต้น ซึ่งอาจนำไปสู่การเสียชีวิตได้โดยเฉพาะเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ หรืออาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ ในการเดินทางเนื่องจากหมอกลงจัดหรือหมอกหนา นอกจากนี้ยังมีผลต่อสัตว์เลี้ยงและพืชผลทางการเกษตร ของประชาชนอีกด้วย อากาศที่หนาวจัดผิดปกติถือเป็นภัยพิบัติอย่างหนึ่งเกิดจากธรรมชาติมีผลต่อ การดำรงชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ แต่ก็สามารถที่จะป้องกันและบรรเทาความเสียหาย ที่เกิดขึ้นได้หากมีมาตรการหรือการวางแผนที่ดีเพื่อรับมือกับภัยที่จะเกิดขึ้น ที่ผ่านมามีประเทศไทย ก็ประสบปัญหาภัยพิบัติจากอากาศหนาวตามฤดูกาลมาโดยตลอด บางครั้งมีช่วงเวลานาน บางครั้ง

ก็เป็นช่วงสั้น ๆ รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติกรณีภัยหนาวมาเป็นลำดับ เมื่อเกิดภัย ซึ่งการช่วยเหลือ ณ ปัจจุบันเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมถึงประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการในเชิงป้องกันหรือยับยั้ง ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ประกอบกันอีกด้วย

แต่จากหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ด้านการดำรงชีพ ในบางประเด็นอาจเป็นอุปสรรคในการให้ความช่วยเหลือประชาชน ที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยหนาว) เพราะมีเงื่อนไขบางประการที่ทำให้การช่วยเหลือประชาชน ที่ประสบภัยหนาวไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่หรือล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เกณฑ์ต่ำสุดของ อุณหภูมิของสภาพอากาศ ระยะเวลาของการเกิดภัยที่จะได้รับการช่วยเหลือ พื้นที่เกิดภัยหรือเครื่องมือ ในการวัดอุณหภูมิของอากาศเพื่อเป็นเกณฑ์ในการประกาศเป็นเขตภัยพิบัติเพื่อให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย ด้วยเหตุนี้ จึงขอเรียนถามว่า

๑. กรณีอากาศหนาวจัดผิดปกติ มีอุณหภูมิต่ำกว่า ๘ องศาเซลเซียส แต่มีช่วงอากาศหนาวจัด ผิดปกติไม่ติดต่อกันเกิน ๓ วัน สามารถที่จะประกาศเป็นเขตภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเพื่อให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยได้หรือไม่

๒. กรณีอากาศหนาวมีอุณหภูมิไม่ต่ำกว่า ๘ องศาเซลเซียสแต่ไม่เกิน ๑๕ องศาเซลเซียส และมีช่วงอากาศหนาวติดต่อกันเกิน ๓ วัน สามารถที่จะประกาศเป็นเขตภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้หรือไม่

๓. กรณีหากพื้นที่ใดไม่มีเครื่องตรวจวัดอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาตั้งอยู่ในพื้นที่ สามารถ ที่จะใช้เกณฑ์อุณหภูมิที่วัดได้จากเครื่องตรวจวัดอากาศของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือ หน่วยงานราชการอื่นในพื้นที่โดยให้หน่วยงานนั้น ๆ รับรองเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ประกาศเขตการให้ความ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้หรือไม่ เพราะกรมอุตุนิยมวิทยาไม่มีสถานีอุตุนิยมวิทยาในทุกพื้นที่ และ ถึงแม้ว่ากรมอุตุนิยมวิทยาจะมีรายงานสภาพอากาศทางหน้าเว็บไซต์เพื่ออ้างอิงแต่ก็เป็นข้อมูลในลักษณะ รายงานสภาพอากาศแบบภาพรวมในแต่ละวันของทุกภาค ทุกจังหวัดและเป็นการคาดการณ์ลักษณะ อากาศล่วงหน้าไม่มีรายละเอียดของอุณหภูมิในระดับพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ อาจทำให้ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยไม่ตรงตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

๔. กรณีพื้นที่ที่เคยประสบภัยและประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน (ภัยหนาว) และผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือและมีการประกาศยุติภัยไปแล้ว ต่อมาภายในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกันได้เกิดภัยหนาวขึ้นอีก สามารถที่จะประกาศเป็นเขตภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉินในพื้นที่เดิมเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อีกหรือไม่

๕. ควรปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ด้านการดำรงชีพ ข้อ ๕.๑.๑๔ ที่กำหนดว่า “กรณีอากาศหนาวมีอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส และมีช่วงเวลาอากาศหนาวยาวนานติดต่อกันเกิน ๓ วัน” จึงจะประกาศเป็นเขตภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้นั้นควรแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์อุณหภูมิและช่วงระยะเวลาเกิดภัยหนาวเสียใหม่ โดยปรับปรุงเป็นว่า “กรณีอากาศหนาวมีอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส แม้จะมีช่วงเวลาอากาศหนาวติดต่อกันไม่เกิน ๓ วัน” ก็ให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ใช้ดุลยพินิจในการประกาศเป็นเขตภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้เพื่อให้มีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาวสอดคล้องและทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ อย่างไร

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ธานี สุโชดาณ

สมาชิกรัฐสภา

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๐๑ (ร.)

ของ นายธานี สุโขทัยน สมาชิกวุฒิสภา

เรื่อง การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (กรณีภัยหนาว)

ข้าพเจ้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (กรณีภัยหนาว) ของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องที่ได้รับรายงานจากกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

จากข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง เมื่อเกิดภัยพิบัติจากภัยหนาวขึ้นในจังหวัด ตามหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการฯ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๕.๑.๑๔ กรณีอากาศหนาวมีอุณหภูมิต่ำกว่า ๘ องศาเซลเซียส และมีช่วงเวลาอากาศหนาวยาวนานติดต่อกันเกิน ๓ วัน การประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในจังหวัดต่าง ๆ ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) หากไม่สามารถประชุม ก.ช.ภ.จ. ได้ทันเวลาที่ และผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าความเสียหายเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งต้องมีอุณหภูมิต่ำกว่า ๘ องศาเซลเซียส และมีช่วงเวลาอากาศหนาวยาวนานติดต่อกันเกิน ๓ วัน ก็ให้มีอำนาจพิจารณาประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปก่อนได้ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจาก ก.ช.ภ.จ. เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ลงนามประกาศให้ภัยหนาวในพื้นที่เป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้วสามารถใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการของจังหวัดช่วยเหลือผู้เดือดร้อนภายในวงเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

คำตอบข้อที่ ๒

สำหรับการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ภัยหนาวในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ขออนุมัติยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ และขออนุมัติปฏิบัตินอกเหนือหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ กรณีภัยหนาว ไปยังกรมบัญชีกลาง ซึ่งกรมบัญชีกลางได้อนุมัติให้จังหวัดที่ประสบภาวะอากาศหนาวถึงหนาวจัด ซึ่งมีอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส และมีช่วงเวลาอากาศหนาวยาวนานติดต่อกันเกิน ๓ วัน สามารถประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยหนาว) ได้ และให้จ่ายค่าจัดซื้อเครื่องกันหนาวสงเคราะห์ราษฎรได้เท่าที่จ่ายจริงคนละไม่เกิน ๒๔๐ บาท ตามความจำเป็น และให้จังหวัดสามารถจัดซื้อเครื่องกันหนาวและแจกจ่ายช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาวได้ภายในระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สำหรับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาว

ในครั้งนี้ ได้เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งกระทรวงการคลังเห็นว่า สถานการณ์อากาศหนาวบริเวณประเทศไทย ตอนบนมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิลดลงและมีความรุนแรง อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งในการพิจารณาอุณหภูมิต้องยึดอุณหภูมิของกรมอุตุนิยมวิทยา เป็นสำคัญหากอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของวันติดต่อกันเกิน ๓ วัน จังหวัดก็สามารถประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยหนาว) ได้ สำหรับกรณีการจัดซื้อเครื่องกันหนาวแจกจ่ายให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ จังหวัดสามารถ ดำเนินการได้ภายในระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือฯ ทั้งนี้ จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กรมบัญชีกลางอนุมัติ

คำตอบข้อที่ ๓

สำหรับกรณีที่พื้นที่ใดไม่มีเครื่องตรวจวัดอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาตั้งอยู่ในพื้นที่สามารถใช้เกณฑ์อุณหภูมิที่วัดได้จากเครื่องตรวจวัดอากาศของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยราชการอื่นในพื้นที่โดยให้หน่วยงานนั้น ๆ รับรอง เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้

คำตอบข้อที่ ๔

ในกรณีพื้นที่ที่เคยประสบภัยและประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยหนาว) และผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือและมีการประกาศยุติภัยไปแล้ว หากต่อมาภายในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกันได้เกิดภัยหนาวขึ้นอีก ในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นภัยหนาวที่เกิดขึ้นใหม่ จังหวัดสามารถที่จะประกาศเขตภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่เดิม และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินทดรองราชการฯ ได้ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

คำตอบข้อที่ ๕

การปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังกล่าว ที่มีการปรับปรุง เป็นไปตามข้อสังเกตของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่ให้กระทรวงการคลังพิจารณาความหมายของคำว่า “อากาศหนาวจัดผิดปกติ” เข้าข่ายเป็นภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๕ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หากเห็นว่ามี ความเหมาะสมแล้ว เห็นควรให้กระทรวงการคลังทบทวนหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๕.๑.๑๔ ซึ่งกำหนดอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์อากาศหนาวจัดของกรมอุตุนิยมวิทยา และระเบียบฯ กระทรวงการคลังจึงได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ฯ ข้อ ๕.๑.๑๔ ดังกล่าว